

Člen horské služby (kód: 65-017-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo pro místní rozvoj
Skupina oborů:	Gastronomie, hotelnictví a turismus (kód: 65)
Týká se povolání:	Pracovník horské služby
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Prokázání fyzické zdatnosti v letním období	3
Horolezectví v letním období	3
Provádění techniky záchranných prací v letním období	4
Poskytování zdravotní pomoci v letním období	4
Orientace v organizaci horské služby	4
Organizování záchranných prací	4
Orientace v topografii	4
Prokázání fyzické zdatnosti v zimním období	3
Horolezectví v zimním období	3
Provádění záchranných prací v zimním období	4
Poskytování zdravotní pomoci v zimním období	4
Orientace v meteorologii	4
Lyžování	3
Záchranné práce v lavinách	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 30.04.2008 do: 02.01.2010

Kritéria a způsoby hodnocení

Prokázání fyzické zdatnosti v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uběhnout trať 6500 m dlouhou s převýšením okolo 300 m v časovém limitu do 35 min. (podle charakteru trati)	Praktické předvedení

Kritérium je třeba splnit.

Horolezectví v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat dovednost práce s lanem, navazování kotevních lan, uzlové techniky (uzel osmičkový, lodní, půllodní, UIAA, rybářský, Prusíkův, ambulantní, zadržovací a jejich varianty)	Praktické předvedení
b) Spouštět transportní prostředek (vak, ferno, evakuační sedačku)	Praktické předvedení
c) Vybudovat jisticí stanoviště – pavouk	Praktické předvedení
d) Vybudovat postupové stanoviště, uplatňovat prvky postupového jištění	Praktické předvedení
e) Absolvovat jako druholezec výstupy 3. stupně obtížnosti	Praktické předvedení
f) Slaňovat se samojištěním, s využitím pomůcek – slaňovací osma	Praktické předvedení
g) Vysvětlit pádový faktor včetně vzorce	Slovně
h) Popsat horolezecký materiál a jeho použití (lana, smyčky, karabiny, úvazky, blokanty)	Slovně
i) Chytat pád na skále, prusíkování	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění techniky záchranných prací v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodnou techniku a prostředky pro danou záchrannou akci	Praktické předvedení
b) Zbudovat jisticí stanoviště – pavouk a jeho varianty	Praktické provedení
c) Prokázat dovednost spouštění a vytahování zraněného pomocí lanové techniky – půllodní uzel, Tyromont Wind, kladkostroj atd.	Slovně + praktické předvedení
d) Vybrat vhodné místo pro přistání vrtulníku a navigovat vrtulník na přistání na základě znalosti základních povelových signálů	Slovně + praktické předvedení
e) Ovládat transportní prostředky – nosítka, rakouský vozík	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování zdravotní pomoci v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalosti z anatomie a fyziologie člověka (v rozsahu učebnice HS)	Slovně nebo písemně
b) Předvést a popsat celkové vyšetření a monitorování základních životních funkcí	Slovně + praktické předvedení
c) Popsat fixační a obvazovou techniku, předvést ošetření ran a krvácení	Slovně + praktické předvedení
d) Předvést a popsat první pomoc u šokových stavů a bezvědomí, u náhlých stavů interních, chirurgických, neurologických, u náhlých stavů v gynekologii a porodnictví	Slovně + praktické předvedení
e) Provést a popsat základní kardiopulmonální resuscitaci	Slovně + praktické předvedení
f) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u traumat (hlava)	Slovně + praktické předvedení
g) Předvést a popsat první pomoc u náhlých stavů z fyzikálních a jiných příčin (vis na laně, uštknutí hadem, kousnutí hmyzem, termická poranění – popáleniny, úžeh, úpal, úraz elektrickým proudem, zásah bleskem)	Slovně + praktické předvedení
h) Prokázat znalost hygieny a epidemiologie při poskytování první pomoci	Slovně + praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v organizaci horské služby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v historii horské služby v ČR	Slovně
b) Vysvětlit základní dokumenty HS – statut a stanovy popsat orgány HS, formu členství, jeho vznik a zánik	Slovně
c) Znat organizaci horské služby v ČR	Slovně
d) Aplikovat právní předpisy při práci horské služby, definovat právní odpovědnost záchranáře	Slovně
e) Definovat povinnosti a práva člena HS	Slovně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizování záchranných prací

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat druhy záchranných akcí	Slovně
b) Stanovit podle metodických pokynů postup při záchranné akci	Slovně
c) Popsat vazby na složky IZS při záchranné akci	Slovně
d) Popsat osvětlovací a signalizační techniku HS	Slovně a praktické předvedení
e) Vysvětlit a popsat základní pojmy o radiospojení v HS – druhy stanic, radiokomunikační řád, pravidla komunikace	Slovně a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v topografii

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vysvětlit základní topografické pojmy	Slovně
b) Číst funkčně v topografických mapách (orientace, mapy, legenda, měřítko)	Slovně a praktické předvedení
c) Definovat, určit azimut	Praktické předvedení
d) Orientovat se v terénu, předvést znalost místopisu oblasti	Praktické předvedení + slovní komentář
e) Určit světové strany pomocí technických pomůcek i bez pomůcek	Praktické předvedení na modelu + slovní vysvětlení
f) Určit vzdálenost v terénu	Praktické předvedení
g) Pracovat s GPS, určit polohu	Praktické předvedení na modelu

Je třeba splnit všechna kritéria.

Prokázání fyzické zdatnosti v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Absolvovat etapu 6000 m na skialpinistických lyžích v časovém limitu do 1 hodiny podle klimatických podmínek	Praktické předvedení

Kritérium je třeba splnit.

Horolezectví v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat dovednost práce s lanem, navazování kotevních lan, uzlové techniky (uzel osmičkový, lodní, půllodní, UIAA, rybářský, Prusíkův, ambulantní, zadrhávací a jejich varianty)	Praktické předvedení
b) Vybudovat jisticí stanoviště – pavouk	Praktické předvedení
c) Vybudovat postupové stanoviště, uplatňovat prvky postupového jištění	Praktické předvedení
d) Prokázat dovednost dynamického jištění na sněhu	Praktické předvedení
e) Brzdit cepínem	Praktické předvedení
f) Pohybovat se v exponovaném terénu se stoupacími železy a cepínem na svahu o sklonu okolo 45°	Praktické předvedení
g) Absolvovat lezení v ledu s pomocí želez a cepínů	Praktické předvedení
h) Vysvětlit pádový faktor včetně vzorce	Slovně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění záchranných prací v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodnou techniku a prostředky pro danou záchrannou akci	Praktické předvedení
b) Zbudovat jistící stanoviště – pavouk a jeho varianty	Praktické provedení
c) Prokázat dovednost spouštění a vytahování zraněného pomocí lanové techniky – půllodní uzel, pákování, kladkostroj atd.	Slovně + praktické předvedení
d) Ovládat transportní prostředky – kanadské sáně, akia člun, nosítka	Praktické předvedení
e) Stanovit podle metodických pokynů postup při záchranné akci	Slovně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování zdravotní pomoci v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zajištění bezpečnosti na místě nehody	Slovně + praktické předvedení
b) Provést přivolání odborné pomoci	Slovně + praktické předvedení
c) Předvést a popsat vyproštění, polohování a transport zraněného	Slovně + praktické předvedení
d) Předvést a popsat první pomoc u traumat (končetiny, hrudník, břicho, páteř, polytrauma)	Slovně + praktické předvedení
e) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u náhlých stavů u dětí	Slovně + praktické předvedení
f) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u náhlých stavů z fyzikálních a jiných příčin (omrzliny, podchlazení, laviny)	Slovně + praktické předvedení
g) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u intoxikací, u náhlých stavů v psychiatrii	Slovně + praktické předvedení
h) Prokázat znalost právní odpovědnosti a etiky při poskytování první pomoci	Slovně nebo písemně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v meteorologii

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat základní znalosti z meteorologie – základní pojmy, atmosféra země	Slovně
b) Popsat a vysvětlit základní meteorologické prvky a jevy	Slovně
c) Popsat a vysvětlit základní pojmy předpovědi počasí	Slovně
d) Popsat specifikace počasí na horách	Slovně
e) Popsat zdroje informací pro předpověď počasí	Slovně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Lyžování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat dovednost jízdy na lyžích v pluhu	Praktické předvedení
b) Bruslit na lyžích	Praktické předvedení
c) Odšlapovat	Praktické předvedení
d) Provádět oblouk krátký i dlouhý oblouk	Praktické předvedení
e) Pohybovat se na lyžích v neupraveném terénu	Praktické předvedení
f) Zvládnout jízdu přes terénní vlnu	Praktické předvedení
g) Prokázat bezpečnou jízdu s transportními prostředky – prázdné i plné	Praktické předvedení
h) Vystupovat a sjíždět v neupraveném terénu na skialpinistických lyžích	Praktické předvedení
i) Prokázat bezpečný pohyb na lyžích v exponovaném terénu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Záchranné práce v lavinách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní rozdělení lavin a princip jejich uvolnění	Slovně
b) Prokázat znalosti o sněhu – vznik sněhu, druhy sněhu, přeměna sněhu	Slovně
c) Popsat podmínky pro vznik lavin – sklon a orientace svahu, povrch terénu, srážky, teplota, vítr, sluneční svit	Slovně
d) Vysvětlit lavinovou prevenci – struktura, stupně lavinového nebezpečí, pohyb v lavinovém terénu, sněhový profil, testy sněhové stability	Slovně
e) Vysvětlit pojmy: kamarádská pomoc – bezpečnostní vybavení, jeho použití, pravděpodobnost přežití, první pomoc	Slovně
f) Popsat lavinovou záchrannou akci – organizace, sondování, použití psa	Slovně
g) Popsat základy měření – sněhový profil, provedení testu sněhové stability	Praktické předvedení + slovní komentář
h) Předvést práci s lavinovým vyhledávačem, sondování	Praktické předvedení + slovní komentář

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba stanoví, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce nesmí používat.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Činnosti horské služby jsou různé pro různá roční období. Způsobilosti určené pro letní období jsou ověřovány v letním období, způsobilosti určené pro zimní období jsou ověřovány v zimním období. Získání kvalifikace člen horské služby je podmíněno splněním všech způsobilostí. Zkoušky probíhají v době konání základní školy horské služby.

Ke zkoušce může přistoupit osoba – čekatel, která na základě rozhodnutí příslušné oblastní rady Horské služby nastoupila do příslušné části (letní a následně zimní) základní školy horské služby a splnila všechny podmínky v průběhu této školy horské služby. Zkouška fyzické zdatnosti je prováděna vždy na začátku příslušné části základní školy horské služby. Při nesplnění fyzické zdatnosti nemůže dotyčný pokračovat v základní škole horské služby. Ověřování způsobilostí po stránce praktické probíhá v průběhu základní školy horské služby. Teoretické zkoušky probíhají na závěr příslušné části základní školy horské služby.

Výsledné hodnocení

Autorizovaná osoba hodnotí zkoušeného zvlášť pro každou způsobilost do klasifikačního zápisu o zkoušce. Pro zápis hodnocení jednotlivých kritérií lze použít různé značky, ale výsledné hodnocení pro danou způsobilost musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé způsobilosti. Návrh na výsledné hodnocení zní „vyhověl“, pokud zkoušený vyhověl pro všechny způsobilosti. Dílčí hodnocení je prováděno po ukončení letní části základní školy horské služby. Pokud zkoušený nevyhověl z max. 2 způsobilostí v dané části základní školy horské služby (mimo fyzické zdatnosti), může tyto opakovat v termínu určeném náčelníkem HS. Jestliže nevyhověl z více jak 2 způsobilostí v dané části základní školy horské služby (mimo fyzické zdatnosti), musí zkoušený opakovat všechny způsobilosti dané části na vlastní náklady. Celkové vyhodnocení se provádí na závěr zimní části základní školy horské služby. Konečné hodnocení zkoušeného probíhá na základě těchto návrhů podle § 18 zákona č. 179/2006 Sb.

Počet zkoušejících

Ve zkušební komisi musí být minimálně dvě autorizované osoby, které jsou zkoušejícím ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb. Předsedu a členy zkušební komise jmenuje náčelník HS ČR na doporučení metodické a lékařské komise HS ČR. Autorizující orgán může specifikovat požadavky na složení komise včetně zvýšení počtu autorizovaných osob.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

1. Instruktor HS
  2. pro zdravotní vědu - lékař HS
- s minimálně 5letou praxí u HS, na základě doporučení náčelníkem HS

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

V rozsahu používaného vybavení HS ČR, o. p. s. – horolezecký materiál letní i zimní, transportní prostředky, mapy, buzola, GPS, čelová svítidla, lavinové sondy a vyhledávače, lyže sjezdové, skialpinistická výstroj a výstroj, obvazový materiál, vakuové dlahy, lékárnička člena HS, resuscitační model, vysílačka, zpětný projektor, PC, učebnice HS.

Doba přípravy na zkoušku

U kritérií, která obsahují slovní nebo písemnou formu hodnocení, nebo práci s písemnými podklady, má zkoušený minimálně 5 minut času na přípravu.

Doba pro vykonání zkoušky

Zejména praktická kritéria jsou ověřována průběžně v době trvání příslušné zimní nebo letní školy horské služby. Ostatní kritéria jsou ověřována formou zkoušky (na závěr příslušné školy horské služby). Čistá délka trvání této zkoušky činí 7 až 10 hodin (bez technologických přestávek, přestávek na stravování apod.).

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard byl zpracován ve spolupráci s oborovou skupinou gastronomie, hotelnictví, turismus při NÚOV, sekci pro NSK – sektorovou radou, jejímiž členy jsou zástupci následujících organizací:

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Národní ústav odborného vzdělávání

Horská služba ČR